בראשונה פרק שני יומא

כו.

למאי אתא. הא אף הם בכלל הנמתים דבשלמא הרגש דרשינן ליה בשחיטת חולין (דף ס.) דלימלמדך לפי שנאמר והפשיט וערכו אין לי בכלל עריכה אלא נתחים שהן בכלל הפשט מניין לרגות הרגש שכבר הותז בשחיטה ולא היה בשעת הפשט ת"ל את הרגש אלא פדר בכלל המופשטים הוא ולמאי כתביה: **דרך כבוד.** לפי שבית השחיטה מלוכלך בדם הרגש: **מתני' חדשים לקטורת.** (ה) מי שלא זכה לקטורת מימיו וכגון מפרש מאי שנא חדשים וכך היו מכריזין קול בעזרה: **גמ' מפני שמעשרת.** לפיכך לא היו מניחין אותו לשנות: **והא כפיב וכליל על מזבחך.** ההוא קרא גופיה: **הא לא שכיחא.** (ו) ומסתברא דכי כתיב עושר אלעזר שכיחא דאם לא כן נמצאו הכל עשירים: **דמורי.** שמורה הוראות ביראה: **אליבא דהילכתא.** להורות כדת והלכה: **שזכה בו שחרית.** אים (ז) אים שזכה בעבודה: **כי קניא הסיא בקטרת.** לפי שלא שנה אדם בה: **הואיל ומשמרות מתחדשות.** ומשמר שעבר שחרית אינו עובד בין הערבים: **ולמאי דסליק אדעתין.** שהיו מפיסין בין הערבים נפישי להו פייסות: **כולהו מצפרא** (ז). ושם מפיסין מי יזכה לשל שחרית ומי לשל בין הערבים: **הוא מעלה** (ז) **לגבי המזבח.** אותו אים שזכה בו להוליכו לבכש מחר ומעלהו לאחר זמן למזבח. וכשהיו מוליכין אותו מניחין אותו מחליו של בכש למטה כדי שלא יצטרך להוליכו כל הבכש והולך ועולה בבכש ובשמגיע למקום שהאיברים שם נוטלין והכי תנן במסכת שקלים (פ"ח מ"ח) מאיברי תמיד ניתנין מחלי בכש ולמטה במזרח: **לאו אורח ארעא.** למימחי כמאן דטריא ליה מילתא: **לא ר"ש בן יעקב אית ליה דר' יהודה.** דאמר לא היה פייס לאחתה ונותן ראש"י פייס לאחתה מתח פייס מן הבכש ולמזבח: דלא

למאי אתא לכדתניא [6] **כיצד היה עושה** [א] **נותן את הפדר אבית השחיטה ומעלהו וזה הוא דרך כבוד של מעלה: מתני'** [2] **הפיים השלישי חדשים לקטרת באו והפיסו** [3] **והרביעי חדשים עם ישנים מי מעלה אברים מן הכבש למזבח: גמ'** תנא מעולם לא שנה אדם בה מ"ט א"ר חנינא מפני שמעשרת א"ל רב פפא לאביי מ"ט אילימא משום דכתיב [4] **ישימו קטורה באפך וכתיב בתריה** [5] **ברך ה' חילו אי הכי עולה נמי הכתיב** [6] **וכליל על מזבחך** א"ל הא שכיחא והא לא שכיחא אמר רבא לא משכחת צורבא מרבנן דמורי אלא דאתי משבט לוי או משבט יששכר לוי דכתיב [7] **יורו משפטיך ליעקב יששכר דכתב** [8] **(ובני) יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל ואימא יהודה נמי דכתיב** [9] **יהודה מחוקקי אסוקי שמעתא אליבא דהילכתא קאמינא א"ר יוחנן** [10] **אין מפיסין על תמיד של בין הערבים אלא כהן שזכה בו בשחרית זוכה בו ערבית מיתיבי כשם שמפיסין שחרית כך מפיסין בין הערבים כי תניא ההיא בקטורת והתניא כשם שמפיסין לו שחרית כך מפיסין לו ערבית אימא לה והתניא כשם שמפיסין לו שחרית כך מפיסין לו ערבית וכשם שמפיסין לה שחרית כך מפיסין לה ערבית אמר רב שמואל בר רב יצחק הכא** [11] **בשבת עסקינן הואיל ומשמרות מתחדשות ולמאי דסליק אדעתין מעיקרא נפישי להו פייסות** [12] **מיתי כולהו מצפרא אתו דזכי ביה שחרית זכי דזכי בערבית זכי: הרביעי חדשים עם ישנים וכו':** מתניתין דלא כרבי אליעזר בן יעקב דתנן [13] **רבי אליעזר בן יעקב אומר המעלה איברים לכבש הוא מעלה אותן למזבח במאי קמיפלגי מר סבר** [5] **ברב עם הדרת מלך ומר סבר מקום שכינה לאו אורח ארעא אמר רבא לא רבי אליעזר בן יעקב את ליה דרבי יהודה** [7] **ולא רבי יהודה את ליה דרבי אליעזר בן יעקב דא"כ בצרו להו פייסות ואי משכחת תנא דתני חמש ההוא**

יהודה מחוקק. יש מקשה אמאי לא מייתי מדכתיב נתורה דכתיב לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו (בראשית מט) וי"ל דהתיא בברכה הוא דכתיב אבל מהאי קרא מייתי שכן היה שביהודה יש מחוקקים: **אלא** בהן שזכה בו שחרית זוכה בו ערבית. תימה לי והא ע"כ היה צריך להפיס ערבית בשביל פידור שני גזירין שאותם של בוקר היו בהן הזוכה בתרומת הדשן ושני כהנים זוכין בהן בערב ואין למרן דמודה הוא דבשביל מפיסין לערב ולא אמת לאשמועינן אלא דבהך עבודות שיש דומתן בבקר לא היו מפיסין דאם כן כי פריך בסמוך ולמאי דס"ד מעיקרא נפישי להו פייסות לר' יוחנן לרש"י נמי מיקשי כיון דמפיסי בערב בשביל שני גזירי עצים א"כ נפישי להו פייסות ודוחק הוא לומר דהוך תרי מדשן מזבח הפנימי ומנורה שהיו בפיים של תמיד השחר ולא היו בערב הם היו זוכין בגזירין בערב נמצא אלא היו צריכין להפיס בשביל הגזירין לערב כי דוחק הוא לבדות דבר זה מדעתינו אלא נראה לרבי יוחנן פשיטא ליה דמצפרא מפיסין נמי על שני גזירין של בין הערבים כיון לאותו פיים שמפיסין לתמיד השחר מהני נמי לבין הערבים סברא הוא שיפיסו אז כמו כן לגורך גזירין של בין הערבים והא דלא תשיב להו בתמי' בפיים הנני י"ל דלא תשיב אלא י"ג כהנים הזוכין בו בפיים הנני לגורך תמיד של שחר אבל למאי דס"ד מעיקרא דלכל עבודה של בין הערבים מוחרין ומפיסין הוה ס"ד שבערב מפיס לו דלמאי מפיסין לו שחרית כיון דלא מהני פיים דשחרית לשל בין הערבים מידי ועוד ליטא דבריימתא דקתני כך מפיסין לו ערבית משמע שבערב מפיסין

וא"כ נפישי להו פייסות:

והתניא בדרך שמפיסין לו שחרית. פי' והכא לא מצי לשנויי בקטורת מדקתני לו לשון זכר אלמא לתמיד קאמר דאי בקטורת הוה ליה למיתני לה לשון נקבה: **דתנן ראב"י אומר המעלה איברים בו'.** דתנן גרסינן משנה היא בתמיד פ"ה [מ"ב] (דף לב:) ולעיל בפ"ק (דף יד:) דפריך

מקום שכינה לאו אורח ארעא. אפילו לאב"י דקסבר הכא דלאו אורח ארעא נראה דמודה הוא בהיא דתמיד [נשחט] (דף סד.) בערב ומפרש בגמרא טעמא משום ברוב עם הדרת מלך דהתם לא שייך למימר לאו אורח ארעא שהרי כשהיה נותנה לחבירו לא היה הולך לו אלא אחר ומקבל ומושיט ומחזר ומקבל ומושיט שהרי רוב פעמים היה להם אבל היכא שמוליך עד לבכש והולך לו הוא ודאי לאו אורח ארעא: **ואי** משכחת תנא דתני חמש בו'. תימה לי לימא דהכוא תנא סבירא ליה דחוזרין ומפיסין לתמיד של בין הערבים בערב דהשתא איכא ה' פייסות וי"ל דה"ק אי משכחת תנא דתני חמש בשחרית אי נמי י"ל אי קסבר דחוזרין ומפיסין לתמיד של בין הערבים אף על גב דהפיסו לתמיד של שחר א"כ היו חוזרין ומפיסין נמי להקטרת של בין הערבים ונפישי להו פייסות טפי מחמש: **היא**

---

(6) (חולין ס:), ג) [ל"ל ומכני], ג) תמיד לב:, ד) [לעיל כה:], ה) נפ"ח: אותו,

תורה אור השלם

1. יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל ישימו קטורה באפך וכליל על מזבחך: דברים לג י
2. ברך יי חילו ופעל ידיו תרצה מחץ קמיו וקמיו ומשנאיו מן יקומון: דברים לג יא
3. ומבני יששכר יודעי בינה לעתים לדעת מה יעשה ישראל ראשיהם מאתים וכל אחיהם על פיהם: דברי הימים א יב לג
4. לי גלעד ולי מנשה ואפרים מעוז ראשי יהודה מחוקקי: תהלים ס ט
5. ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם מחתת רזון: משלי יד כח

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הא לא שכיחא ופסחב"א בו'. עי' מנחות נ, תד"ה דלא שכיח מנאלר דלא ס"ל כרש"י אלא כדברי תוספות ישנים כאן:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה חדשים לקטורת כך היו מכריזין קול בעזרה כלומר מי שלא זכה לקטורת כו' מ"ש חדשים הס"ד: (ב) ד"ה מילהו מצפרא אתו. ושם מפיסין: (ג) ד"ה הוא מעלה אותן לגבי המזבח:

מוסף רש"י

דרך כבוד. שבמקריב הרגש מוסיף הפדר על מקום חתך מפני שמטילכלך כדם (חולין כז:).

תוס' ישנים

עולה נמי הכתיב בה כליל. פר"ח דכתיב בשמואל ויקח טלה אחד ויעלהו עולה כליל כו' עולה נמי הכתיב בה כליל. פי' מ"ר ישיפו עליה בחדשים ומשני דהא שכיחא (ו) דיוכלו כל אחד ואחד להתנדב עולה ולהביא אבל קטורת אין יכולין להתנדב אלא אותה של ניסוך וכקיבוצם פירש עולה שכיחא ואין הכל רצון להתעשר ולהכריו קא פריך עולה אמאי לא מעשרת ואין זה טעם מפורש כל כך כי אמר לא יתעשרו כיון שיש בה כליל נמי בקטורת: דכתיב יהודה מחוקקי. הכי נמי הוה מצי לאתויי מחוקק מבין רגליו אי נמי הוי מצי למימר בנשיא ראלם הגילה שבאי מדיד מדדרשינן בפהדרין (קד:) ידיד נמי ג) מצי קאמר: אלא כהן כו'. אע"ג שהיה ערבית נמי כהנים כדתנן בפיקיון ושתיים לא היה אלא כהן אחד כדאמרינן מי שזכה בתרומת הדשן היה זוכה בשני כו' יש לומר שכהן שהיה זוכה שחרית זוכה בו ערבית ויהיה אימור לכהן שעמו זכה עמו בשני כשני: **הכא** בשבת עסקינן כו'. וכולהו שיטיו לא צריכי כיון דבשבת מיירי יהי כמו אלא: מיהא אתו מצפרא. וא"ת ולמאי דאסקינא לא ניחא אם לא תפרש דאתו כולהו מצפרא כי בקטורת לא היה פיים אלא כהן (אחד) הזוכה בה שחרית היה זוכה בה ערבית. ה"ר יוסף: **הרביעי** מי מעלה כו'. לקטורת קודם לאברים כדמפקינן לקמן בפרק ג' (דף לב.) מקרא: דמר סבר מקום שכינה לאו אורח ארעא. שיטת זה הענודה ולך לי ויעשה אחדת אבל ידאי טולי עלמא מודו שביו מביאין האברים על הבכש כשלמוסם כמו שמפורש גמר' תמיד וכמתה דומתי:

---

(6) [ל"ל דיומנים. ג) ל"ל מיהותה.

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ו מהלכות מעשה הקרבנות הלכה ה והלכה יא: ל ב מיי' פ"ד מהלכות תמידין הלכה ז:
לא ג ד שם הלכה ח:
לב ה שם הלכה ט:
לג ו שם הלכה ח:

רבינו חננאל

נוטן הפדר שהוא החלב על בית השחיטה כדי לכפות בו טינוף הדם שעל בית השחיטה. וזהו דרך כבוד של מעלה. הפיים השלישי חדשים לקטרת. ירושלמי מעשה באחד שיבשה זרועו ולא הניחה. לקיים מה שנאמר ישימו קטורה באפך וכליל על מזבחך ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה. מיכן אמרו שני כהנים מתברכין בכל פעם, החותה ומכנים במחתה והמקטיר. **תנא** מעולם לא שנה אדם בה משום שמעשרת מי שכבר הקטיר. לפיכך היו אומרים חדשים לקטרת. עולה, אע"ג דכתיב בה כליל בנביאים, שנאמר ויקח שמואל טלה חלב אחד ויעלה עולה כליל לה' ורוקק שמואל אל ה' כו', שכיחא, הקטרת לא שכיחא. אמר רבא לא משכחת חכם שמורה אלא אי מלוי, דכתיב יורו משפטיך ליעקב. אי מיששכר, דכתיב ובני יששכר יודעי בינה לעתים. אבל שבט יהודה אע"ג דכתיב יהודה [מחוקק], שמועה אליבא דהלכתא לא סלקא להו. א"ר יוחנן אין מפיסין על תמיד של בין הערבים אלא מי שזכה בו שחרית הוא זוכה בו ערבית. ומוחבינן עליה והתניא כשם שמפיסין לו. כלומר, לתמיד שחרית, כך מפיסין לו ערבית. ושנינן בשבת הואיל ומשמרות מתחדשות, כדתנא [ז] דבי מישאל משמר היוצא עושה תמיד של שחר ומוספין, והנכנס עושה תמיד של בין הערבים והבזיכין כו'. וכיון שמתחלפין צריכין להפיס. הקטרת מפיסין לה בשחרית ובין הערבים. ולמאי דסליק אדעתין כי מפיסין בזה ובזה ודלא כר' יוחנן, נפישי להו פייסות, ואנן לא תנן אלא ד' פייסות בלבד. ופריקינן בקיבוץ אחד. היינו אומרים שמפיסין לזה ולזה. הפיים הרביעי מי מעלה אברים מן הכבש למזבח. דלא כר' אליעזר בן יעקב דתני בתמיד פרק (ח) [ה] המעלה אברים לכבש הוא מעלן לגבי המזבח, ולא היה להם פיים בפני עצמן. א"כ לר' אליעזר בן יעקב חסרו הפייסות ואינם אלא שלשה. ואמרינן את ליה פיים אחד למחתה. והא"ר יהודה תני לא היה פיים למחתה. אלא כהן שזכה בקטורת אומר לזה שעמו זכה עמי בבחתה. אמר רבא ר' אליעזר לית ליה הא דר' יהודה אומר לא היה פיים למחתה אלא פליג עליה ואמר את ליה פיים למחתה בפני עצמה. ולא ר' יהודה את ליה הא דר' אליעזר דאמר לא היה פיים ליאברים להעלותם מן הכבש למזבח אלא אומר היה להן פיים בפני עצמו, ומחתה לא היה לה פיים. שאם יש אחר מהן שאומר לא היה פיים למחתה ולא לאברים שעל הכבש לא תמצא אלא שלש פייסות. ואם תמצא תנא ששנה ד' פייסות ואומר היה פיים למחתה ופיים לאיברין שעל גבי הכבש, אותו התנא חולק על ר' יהודה ועל ר' אליעזר בן יעקב, שזה אומר לא היה פיים למחתה, וזה אומר לא היה פיים לאברים שעל הכבש.

(ז) [ל"ל דיומנים. ג) ל"ל מיהותה.

(ז) לפנינו בגמ' ליתא כאן דיק הא כפורה דף ט ע"ב.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com